

งานตัดชำกิ่งไม้ประดับ

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการเพาะชำกล้าไม้หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับไว้ตกแต่งด้านภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง
2. เพื่อประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อพันธุ์ไม้ในการตกแต่งด้านภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง
3. เพื่อให้มีพันธุ์ไม้ที่ดีและเพียงพอในการตกแต่งด้านภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

2. ขอบเขต

ดำเนินการเพาะชำกล้าไม้หรือตัดชำกิ่งไม้ให้เพียงพอต่อการใช้ตกแต่งภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

3. คำจำกัดความ

ไม้ประดับ	หมายถึง	ไม้อดอกหรือไม้ประดับที่นำมาใช้ในการประดับตกแต่งสวนหรือพื้นที่ของวิทยาเขตพัทลุง
การตัดชำ	หมายถึง	การนำส่วนต่าง ๆ ของพืชพันธุ์ที่เราต้องการมาตัดแล้วปักชำในวัสดุเพาะชำเพื่อให้ได้ต้นพืชต้นใหม่จากส่วนที่นำมาปักชำ การตัดชำ แบ่งออกเป็น 1) การตัดชำกิ่ง (Stem cuttings) 2) การตัดชำราก (Root cuttings) 3) การตัดชำใบ (Leaf cuttings) 4) การตัดชำใบที่มีตาติด (Leaf with bud cuttings)
การตัดชำกิ่งกึ่งอ่อนกึ่งแก่ หรือ กิ่งเพสลาด (semi-hardwood cuttings)	หมายถึง	การตัดชำกิ่งสำหรับพืชบางชนิดต้องมีใบติดอยู่ด้วยเพื่อช่วย ปรุงอาหาร โดยให้ริดใบเฉพาะส่วนโคนกิ่งที่ต้องใช้ปักชำออกประมาณ 2-3 ใบ แล้วตัดปลายกิ่ง และโคนกิ่งเฉียงทำมุม 45-60 องศา

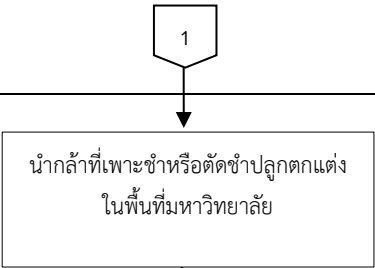
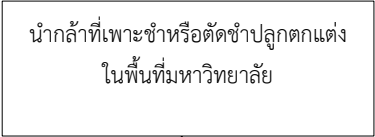
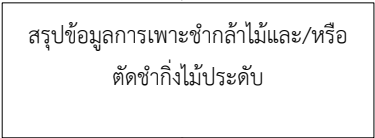
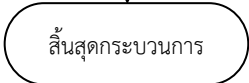
4. ผู้ปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติหลัก : นายวินัย เกสรสวัสดิ์ นักวิชาการเกษตร
: นายสมเลิศ คงเหลือ นักวิชาการ
: นางบุญปลูก จันทรรักษ์มี ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน)

ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง : -

5. แผนผัง

ลำดับ	ผู้รับผิดชอบ	แผนภูมิสายงาน (Flowchart)	ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา ดำเนินงาน	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		<pre> graph TD Start([เริ่มต้น]) --> Request[ขออนุมัติงบประมาณ] </pre>			
1	-นักวิชาการ (วินัย, สมเลิศ) -ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน) (บุญปลุก) -หัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ	<pre> graph TD Request --> Consider{ผู้บริหารพิจารณา} Consider -- ไม่อนุมัติ --> Step2[2] Consider -- อนุมัติ --> Step3[3] </pre>	-จัดทำบันทึกขออนุมัติ งบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุและ อุปกรณ์ในการเพาะชำกล้าไม้ และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับ	1 วัน	บันทึกขออนุมัติ งบประมาณ
2	-รองอธิการบดี วิทยาเขตพัทลุง -หัวหน้าสำนักงาน วิทยาเขตพัทลุง		ผู้บริหารพิจารณาบันทึกขอ อนุมัติงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุ และอุปกรณ์ในการเพาะชำกล้า ไม้และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับ	1 วัน	บันทึกขออนุมัติ งบประมาณ
3	-นักวิชาการ (วินัย, สมเลิศ) -ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน) (บุญปลุก)	<pre> graph TD Consider -- อนุมัติ --> Procure[จัดหาพันธุ์ไม้และกิ่งพันธุ์ไม้] </pre>	-ดำเนินการจัดหากิ่งพันธุ์ไม้ และ คัดเลือกกิ่งที่ต้องการตัดชำ (เลือกกิ่งที่แก่กิ่งอ่อน) -ตัดปลายโคนให้เฉียง 45-60 องศา -นำกิ่งพันธุ์จุ่มฮอร์โมนช่วงเร่ง ราก ประมาณ 10 นาที	1-2 สัปดาห์	
4	-นักวิชาการ (วินัย, สมเลิศ) -ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน) (บุญปลุก)	<pre> graph TD Procure --> Prepare[การเตรียมวัสดุการเพาะชำกล้าไม้และ/หรือตัดชำกิ่งไม้] </pre>	จัดซื้อวัสดุสำหรับการเพาะชำ กล้าไม้และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ ได้แก่ ถุงชำ และ แกลบเผา	1 สัปดาห์	
5	-นักวิชาการ (วินัย, สมเลิศ) -ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน) (บุญปลุก)	<pre> graph TD Prepare --> Propagate[การเพาะชำกล้าไม้และ/หรือตัดชำกิ่งไม้] </pre>	-นำแกลบเผาใส่ถุงเพาะชำ -ตัดชำกิ่งไม้ประดับ -ปักชำกิ่งพันธุ์ให้ลึกลงในถุงชำ ประมาณ 1-2 นิ้ว -เพาะกล้าไม้ตามประเภทที่ กำหนด -รดน้ำให้ชุ่ม	1-2 สัปดาห์	
6	-นักวิชาการ (วินัย, สมเลิศ) -ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน) (บุญปลุก)	<pre> graph TD Propagate --> Maintain[การดูแลรักษาหลังการเพาะชำ] Maintain --> End{{1}} </pre>	ดำเนินการดูแล รดน้ำเช้า-เย็น โดยใช้เวลา 4-6 สัปดาห์	4-6 สัปดาห์	

ลำดับ	ผู้รับผิดชอบ	แผนภูมิสายงาน (Flowchart)	ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา ดำเนินงาน	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
					
7	-นักวิชาการ (วินัย, สมเลิศ) -ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน) (บุญปลูก)		นำกล้าที่ตัดชำปลูกประดับตกแต่งภายในมหาวิทยาลัย	ตลอดปี การศึกษา	
8	-นักวิชาการ (วินัย, สมเลิศ) -ผู้ปฏิบัติงานบริการ (คนสวน) (บุญปลูก) -หัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ		สรุปข้อมูลการเพาะชำกล้าไม้และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารรับทราบ	3 วัน	
					

6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- จัดทำบันทึกเพื่อขออนุมัติงบประมาณสำหรับการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเพาะชำกล้าไม้ และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับ โดยเสนอผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณาอนุมัติ
- ผู้บริหารดำเนินการพิจารณาอนุมัติงบประมาณสำหรับการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเพาะชำกล้าไม้ และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับ
- เมื่อได้รับการอนุมัติงบประมาณเรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการจัดหาพันธุ์ไม้และกิ่งพันธุ์ไม้ตามแผนงานที่กำหนดไว้
 - ดำเนินการจัดหาพันธุ์ไม้ พร้อมทั้งคัดเลือกกิ่งพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับการตัดชำ โดยเลือกกิ่งที่มีลักษณะกิ่งแก่กิ่งอ่อน
 - ทำการตัดปลายโคนของกิ่งพันธุ์ไม้ให้เป็นมุมเฉียงประมาณ 45-60 องศา เพื่อเพิ่มพื้นที่ผิวสัมผัสและช่วยในการออกราก
 - นำกิ่งพันธุ์ไม้ที่เตรียมไว้จุ่มในสารเร่งราก (ฮอร์โมนสำหรับกระตุ้นการเกิดราก) โดยแช่ไว้ประมาณ 10 นาที เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการออกรากก่อนการเพาะชำ
- การเตรียมวัสดุการเพาะชำกล้าไม้และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ ดำเนินการเตรียมวัสดุที่ใช้ในการเพาะชำกล้าไม้ และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ให้พร้อมก่อนเริ่มดำเนินการ ซึ่งวัสดุที่ใช้ ได้แก่
 - ถุงเพาะชำ ขนาดเหมาะสมสำหรับกล้าหรือกิ่งพันธุ์ที่เตรียมไว้
 - แกลบเผา ใช้เป็นวัสดุเพาะชำหลัก เพื่อช่วยให้การระบายน้ำดีและส่งเสริมการเจริญเติบโตของราก

5. ขั้นตอนการเพาะชำกล้าไม้ และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับ

- 5.1 บรรจุกลบเพาะลงในถุงเพาะชำให้ได้ปริมาณที่เหมาะสม
- 5.2 ดำเนินการตัดชำกิ่งไม้ประดับที่ได้เตรียมไว้
- 5.3 ปักชำกิ่งพันธุ์ลงในถุงเพาะชำ โดยให้ความลึกประมาณ 1–2 นิ้ว เพื่อให้กิ่งสามารถออกรากได้อย่างเหมาะสม
- 5.4 เพาะกล้าไม้ตามชนิดหรือประเภทที่กำหนดไว้ในแผนงาน
- 5.5 รดน้ำให้ชุ่มอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความชื้นและส่งเสริมการเจริญเติบโตของกล้าไม้และกิ่งชำ

6. การดูแลรักษาหลังการเพาะชำ

ดำเนินการดูแลรักษากล้าไม้และ/หรือต้นชำอย่างสม่ำเสมอ โดยทำการรดน้ำวันละ 2 ครั้ง คือช่วงเช้าและเย็น เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 4–6 สัปดาห์ หรือจนกว่าต้นกล้าหรือกิ่งชำจะแข็งแรงและสามารถย้ายปลูกได้

7. การนำกล้าไม้หรือต้นชำไปปลูกตกแต่งพื้นที่

เมื่อต้นกล้าที่เพาะชำหรือกิ่งไม้ที่ตัดชำมีความแข็งแรงสมบูรณ์เพียงพอแล้วให้นำไปปลูกเพื่อตกแต่งและปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ตามแผนผังหรือบริเวณที่ได้รับการกำหนดไว้

8. การสรุปผลและรายงานต่อผู้บังคับบัญชา

ภายหลังจากดำเนินการเพาะชำกล้าไม้ และ/หรือตัดชำกิ่งไม้ประดับแล้วเสร็จ ให้นำข้อมูลผลการดำเนินงาน เช่น จำนวนกล้าไม้ที่ได้ ผลการเจริญเติบโต การนำไปใช้ประโยชน์ และปัญหาอุปสรรค (ถ้ามี) จัดทำเป็นรายงานสรุปเสนอให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารรับทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาและวางแผนการดำเนินงานในครั้งต่อไป